

Sjónarmið

Ferðafólkasamband við Stórabretland hefur stóran týðning fyrir Føroyar

Í mars mánaða frættu føroyingar, búsitandi í Bretlandi í einum tíðindaskrivi frá Sámali Petur í Grund, at „ferðafólkaflutningurin sjóvegis til Skotlands summarið 1997, ikki verður fyriskipaður frá Landsstýrisins síðu“.

Ein slík kunngerð fær ein til at seta spurnar-tekin við hugsunarháttin og ábyrgdarskynsluna hjá Sámali Peturi í Grund og starvsfeløgum hansara í landsstýrinum. Ein kann ikki annað enn undrast á, um Landsstýrið í heila tíðið hefur nakran heildarpolitikk viðvíkjandi einum strategiskum ferðasambandi við grannalond ella nakra áskoðan um tað ynskiliga í einum ferðafólkasambandi við Stórabretland burturav. Ein stendur spyrjandi yvirfyri, hvussu føroysku myndugleikarnir í eini handavending kunnu skúgva eitt so týðandi mál til viks.

Hóast Føroyar og Bretland liggja so nær hvørt at øðrum, so hefur beinleiðis ferðafólkasambandið altíð verið sera óálitandi. Fyri føroyingar búsitandi í Bretlandi var tað mest sum at líkna við eitt eydnuspæl frá einum ári til annað, um einum mundi fara at eydnast at koma heim til Føroya, og um so var, vitsti ein ongantíð, hvaðani roknast kundi við, at ferðin fór at byrja. Eitt skifti í hálvtrýssunum var tað neyðugt hjá teimum, sum ætlaðu sær heim á vitjan, fyrst at ferðast tann langa vegin til Lerwick í Hetlandi, har Tjaldrið legði at um summarið á vegin til Føroyar úr Danmark. Hetta helt tó skjótt uppat, og tá mátti vendast aftur til tað óformellu loysnina at ferðast við føroyskum trolarum, ið komu til Aberdeen, Hull ella Grimsby at landa fisk.

Í trýssunum sást ljós fyrri stavn, tá Icelandair byrjaði beinleiðis flogferðasamband frá Glasgow, men tíanverri vísti hettar seg eisini at vera stuttliðað, og tá so ein nýggj flogruta byrjaði í 70-unum, var tað Kastur-Vágar flogfarið, sum millumlendi í Kirkwall á Orknøyggunum. Ferðandi frá meginlandinum noyddust tá eisini fyrst at gera eina langa og óhøgliga ferð til eitt av norðastu hornum

Louis Wilson

Marjun Joensen King

Helgi Joensen

Bretlands, áðrenn hugsast kundi um víðari ferðina til Føroyar.

Í 70-unum byrjaði Smyril at sigla til Scrabster, men her kom eisini steður í eftir nøkrum fáum árum, og síðani í fyrstum kom so tað glæsiligt ironiska tíðarskeiðið, tá vit settust 30 ár aftur í tíðina, og hvar einasta samband aftur var frá Lerwick - einasti munurin hesaferð var, at nú var tað Norrøna, sum sigldi ístaðin fyrri Tjaldrið.

Tað er við hesum óálitandi ferðafólkaflutningi í huga, at tíðindini um regluligt ferðasamband millum Føroyar og Aberdeen fyrst í 90-unum vóru so kærkomin. Umsiðir sá

Uppskot til ferðasamband

Og nú frætta vit, at hetta ferðasamband uttan stórra hóvasták verður avkveitt og málið skúgv- að til viks av landsstýrinum við einari stuttari viðmerking. Hetta meina vit er alt ov vánaligt, og vilja vit tí heita á landsstýrið um at endurskoða hesa avgerð og út frá niðanfyristandandi koma við uppskoti um eitt hóskandi ferðasamband:

- Átti ein víðkaður ferðafólkaflutningur við onnur lond ikki at verið stuðlaður?
- Er tað ikki Landsstýrisins uppgáva at

markar ella hini norðanlondini. Hví skulu meinbogur nú setast teimum í vegin, sum ynskja at velja tað bretska loysnina? Vit, sum her búgva, royna javnan at vísa á, at Føroyar jú eru næstu grannar okkara fyrri norðan. Men hetta verður undirminerað, tá ongin felags áhugi verður vistur.

- Er tað ikki ein fyrimunur fyrri føroyingar at hava eitt ferðasamband, sum gevur føroyingum møguleikar at kunna seg um viðurskiptini í øðrum londum enn bert í Danmark? Ístaðin fyrri tað trongskygni, sum nú visir seg at valda,

ikki eisini hava ein møguleika at njóta gott av tí stóra úrvæli av bæði vørum og tænastum, sum Bretland hefur at bjóða? Umframt tann sera kappingarføra keypsmarknaðin, eigur eisini at havast í huga tað avbera stóra úrval av óðrym pakkaferðum til so at siga allan heiminn.

- Hvussu kann tað at kvetta sambandið til Bretland sameinast við royndirnar at eggja fremmandafólki at vitja Føroyar? Her hava vit ein møguleikan marknað við 56 milliónum menniskjum. Teirra hugur at vitja Føroyar er vaktur av slíkum greina-stubbum, sum tann ið stóð í enska blaðnum, „The Daily Telegraph“ í síðsta mánaða, hvar blaðmaðurin Adam Hopkins endaði grein sína við hesi viðmerking: „Fyri meg vóru Føroyar bæði sermerktar og bergtakandi - ein einstandandi samanseting. Men meira enn tað, tær vóru ómetaliga forvitnisligar“. Lesarar, sum møguliga ynsktu at vitja Føroyar fingtu at vita, at „endaliga avgerðin um eitt ferðafólkaflutning til Føroyar var enn ikki tikin“. Nú er avgerðin sjálvsagt tikin, og tað verður ongin ferja, sum kann flyta fremmanda ferðafólk til Føroyar. Ístaðin mugu tey stilla seg í bíðirøðini fyrri at tryggja sær eitt av teimum 40 plássunum, sum eru til taks við Icelandair flogfarinum frá Glasgow hvønn leygardag um summarið.

- Átti landsstýrið ikki at hugsa um teirri økonómisku fyrimunirnar fyrri landið sum heild av einum ferðasambandi í staðin fyrri bert at hugsa um vinning og tap av ferðafólkaflutningi. Eitt lagaligt ferðasamband sjóvegis hevði kanska fingið ferðafólk at komið til Føroya, sum annars ikki høvdu ætlanir um eina slíka vitjan til oyggjarnar. Óivað høvdu hesi ferðandi eisini lagt pening eftir seg í handlum, á gistingarhúsum, matstovum o. ø. Hetta

umfatar serstakliga ferðafólk, sum koma við egnum bili, sum gevur teimum møguleika at keypa føroyskar vørur at taka heimaftur við.

Vit meina, at landsstýrið átti at sæð sína ábyrgd og umhugsað hesa tilráðing. Hóast tað ikki framgongur av tíðindaskrivinum, kann tað vera, at landsstýrið ideologiskt er ímóti einum alment ríknum ferðafólkaflutningi. Tó er hettar ongin umbering fyrri at vaska sínar hendur í hesum máli. Sum eitt dømi kann nevast, at konservativa bretska stjórnin fekk sterkan ideologiskán mótvilja ímóti alment ríknum jarnbreytasambandi. Men hon avgjórði tó ikki uttan víðari at steðga allari tokferðslu við at siga at „tokferðslan ikki longur verður fyriskipað av stjórnini“. Ístaðin eggjaði stjórnin privatum feløgum at yvirtaka hetta málsøki og helt ímeðan fram við at reka tænastuna, inntil hon uttan steðg kundi latast yvir á privatar hendur. Hevur landsstýrið í heila tíðið hugsað um at venda sær til privat feløg fyrri at fáa tey at yvirtaka hesa rutu til Aberdeen? Eitt upplagt reiðari hevði kanska verið P&O Scottish Ferries, sum tá saman- umkom yvirtók rutuna millum Lerwick og Bergen, tá hon bleiv sleppt uppá fjall av Smyril Line.

Nú ið vit nærkast ár 2000, vóna vit at hetta langa tíðarskeið við so óálitandi ferðasambandi millum Føroyar og Bretland umsiðir kann koma í rættlag. Áherðsla eigur at verða lögð á at fáa eitt álitandi og varandi samband millum londini sjóvegis so væl sum luftvegis. (Hevði tað til dømis ikki verið møguligt hjá Atlantic Airways at millumlent í onkrari bretska floghavn eina ferð um vikuna ella so á rutuni millum Keypmannahavn og Føroyar?). Vit vilja heita á bæði landsstýrið og tað privata vinnuna um at virka til at hetta kann koma í lag.

London, April 1997
Louis Wilson
Helgi Joensen
Marjun Joensen King

tað út til, at nú var ein varandi og álitandi ferðafólkaflutningur settur á stovn hvørja viku bæði summar og vetur. Tað var lætt at taka bilin við, serstakliga eftirsum Smyril sigldi til ein stóran bý við góðum ferðasambandi til alt Bretland.

tryggja sær, at føroyskir útisetar, sum í vaksandi tali velja Bretland sum bústað, ikki verða avskornir frá móðurlandinum?

- At fara til Bretlands at fáa sær útbúgving ella arbeiði er nú líka lætt sum at fara til Dan-

hevði tað ikki verið ein stórir fyrimunur fyrri landið, um til dømis føroyingar fingtu kunnleika til tær heilt óðrvísi mentunarligu og politisku skipanirnar í Bretlandi?

- Hví skulu føroyingar